

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 017575 23 Kž
Sarajevo, 05.10.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Dragana Čorlije kao predsjednika vijeća, Emira Neradina i Sedina Idrizovića kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničarke Armine Kopic, u krivičnom predmetu protiv optuženog S.S., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama branitelja optuženog S.S., kantonalne tužiteljice iz Bihaća i punomoćnice oštećene R.M., izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 017575 22 K od 13.10.2022. godine, nakon održane sjednice vijeća dana 05.10.2023. godine, kojoj su prisustvovali federalna tužiteljica Lejla Handžić-Selimović, optuženi S.S. i njegov branitelj advokat Husein Mušić iz Velike Kladuše, a u odsustvu uredno obaviještene oštećene R.M. i njene punomoćnice Ines Midžić, advokata iz Bihaća, donio je sljedeće:

RJEŠENJE

Žalba branitelja optuženog S.S. djelimično se uvažava, presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 017575 22 K od 13.10.2022. godine se ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 017575 22 K od 13.10.2022. godine optuženi S.S. je oglašen krivim da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (preuzeti KZ SFRJ) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 (dvanaest) godina. Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi je obavezan da naknadi troškove krivičnog postupka o čijoj visini će se donijeti posebno rješenje, kao i troškove sudskog paušala u iznosu od 200,00 KM, sve u roku od 15 dana od prijema pravomoćne presude. Na osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH optuženi je obavezan da na ime naknade nematerijalne štete isplati: oštećenoj R.M. ukupni iznos od 9.570,00 KM sa zateznom kamatom od dana podnošenja imovinskopravnog zahtjeva, tj. od 10.03.2022. godine pa do dana isplate, dok je u preostalom dijelu u iznosu od 7.430,00 KM imovinskopravni zahtjev oštećene odbijen, oštećenoj N1 (čiji identitet će se javno objaviti po pravosnažnosti presude) iznos od 28.900,00 KM sa zateznom kamatom od dana podnošenja imovinskopravnog zahtjeva, tj. od 10.05.2022. godine pa do dana isplate, dok je u preostalom dijelu u iznosu od 16.100,00

KM imovinskopravni zahtjev oštećene odbijen, te F1 (čiji identitet će se javno objaviti po pravosnažnosti presude) iznos od 47.900,00 KM sa zateznom kamatom od dana podnošenja imovinskopravnog zahtjeva, tj. od 10.05.2022. godine pa do dana isplate, dok je u preostalom dijelu u iznosu od 35.3500,00 KM imovinskopravni zahtjev ove oštećene odbijen.

Protiv navedene presude žalbe su izjavili branitelj optuženog S.S., advokat Husein Mušić iz Velike Kladuše, kantonalna tužiteljica iz Bihaća i punomoćnica oštećene R.M., advokat Ines Midžić iz Bihaća.

Branitelj optuženog je žalbu izjavio zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, troškovima postupka i imovinskopravnim zahtjevima, uz prijedlog da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Kantonalna tužiteljica je žalbu izjavila zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, uz prijedlog da se njena žalba uvaži i pobijana presuda preinači na način da se optuženom izrekne kazna zatvora u dužem trajanju.

Punomoćnica oštećene R.M. je žalbu izjavila zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu u odnosu na dio kojim je odbijen zahtjev oštećene R.M. za naknadu nematerijalne štete zbog duševnih bolova u iznosu od 5.000,00 KM, uz prijedlog da se njena žalba uvaži i pobijana presuda preinači na način da se ovoj oštećenoj dosudi imovinskopravni zahtjev i u tom dijelu.

Odgovori na izjavljene žalbe nisu podneseni.

Zamjenica Glavnog federalnog tužitelja je u svom podnesku broj T01 0 KTRZŽ 0031527 23 2 od 02.03.2023. godine predložila da se, iz razloga koje navodi u podnesku, žalba kantonalne tužiteljice iz Bihaća uvaži, prvostepena presuda preinači i optuženom izrekne kazna zatvora u dužem trajanju, da se uvaži i žalba punomoćnice oštećene R.M. u pogledu odluke o imovinskopravnom zahtjevu na način da joj se dosudi traženi iznos, a da se žalba branitelja optuženog odbije kao neosnovana.

Na sjednici vijeća ovog suda, koja je održana shodno odredbi člana 319. stav 3. ZKP FBiH, federalna tužiteljica je ostala kod navoda i prijedloga iz ranije dostavljenog podneska, dok je branitelj optuženog ukratko izložio žalbene navode i ostao kod prijedloga iz žalbe, sa čim se saglasio i optuženi S.S..

Ovaj sud je pobijanu presudu ispitao u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 321. ZKP FBiH, pa je nakon toga odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Branitelj optuženog u žalbi navodi da je prvostepeni sud, dajući razloge o dokazanosti radnji opisanih u tačkama 3. i 4. izreke prvostepene presude, propustio da postupi u skladu sa odredbom člana 296. stav 2. ZKP FBiH, budući da je „zauzeo stav isključivo na iskazima jednog svjedoka“, na koji način je, po mišljenju branitelja, prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH.

Međutim, ovaj sud je stava da navodi branitelja kojima ukazuje da je prvostepeni sud u odnosu na tačke 3. i 4. izreke „zauzeo stav isključivo na iskazima jednog svjedoka“ ne ukazuju na povredu odredbe člana 296. stav 2. ZKP FBiH, na koju se branitelj poziva u žalbi, a koja govori o obavezi suda da savjesno ocijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa drugim dokazima. Po prirodi stvari zasnivanje činjeničnih zaključaka na iskazu jednog ili više svjedoka ili drugih dokaza (što je u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza) slijedi tek nakon izvršene ocjene tih dokaza, pa ako su dokazi cijenjani na način kako to propisuje odredba člana 296. stav 2. ZKP FBiH, ne može se govoriti o povredi te odredbe samo zato što je sud vjeru poklonio jednom dokazu i na njemu zasnovao svoje utvrđenje, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi branitelja optuženog. S druge strane, žalbeni navodi branitelja da sud iskaze oštećenih nije doveo u vezu sa „materijalnim dokazima ili eventualno medicinskom dokumentacijom, odnosno sa iskazima drugih svjedoka“ su paušalni, jer se u žalbi ne konkretizira u vezi sa kojim materijalnim dokazima, medicinskom dokumentacijom ili iskazima kojih svjedoka je prvostepeni sud propustio da cijeni iskaze oštećenih kada su u pitanju tačke 3. i 4. izreke (posebno u situaciji kada iz obrazloženja proizlazi da je sud iskaze oštećenih N1 (str. 28 i 29) i F1 (str. 31 i 32) cijenio u vezi sa iskazom optuženog u svojstvu svjedoka i drugim provedenim dokazima), zbog čega se ovi žalbeni navodi kao paušalni nisu mogli ni razmotriti.

Neosnovanim je ocijenjen i žalbeni prigovor branitelja optuženog da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH time što je u obrazloženju presude propustio da utvrdi radnju izvršenja i navede razloge zbog čega smatra da se radi o krivičnom djelu koje kao svoju radnju izvršenja ima silovanje. Ovo iz razloga što iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi suprotno, tj. da je prvostepeni sud po pitanju dokazanosti radnji izvršenja iz tački 3. i 4. izreke dao sasvim određene razloge u obrazloženju prvostepene presude u pogledu njihove dokazanosti, te je posebno iznio razloge za pravnu ocjenu tih radnji kao krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ. Tako prvostepeni sud na str. 29, prvi pasus, cijeni iskaz oštećene N1 po pitanju savladavanja otpora oštećene od strane optuženog (upotrebe pištolja, verbalnih prijetnji, naredbi za skidanje odjeće), samu radnju silovanja („prisilni spolni odnos oštećene i optuženog koji je u vrijeme tog spolnog odnosa, tj. prisilnog kojeg i sud prihvata kao silovanje bio u uniformi kao pripadnik ... koju je zloupotrebjavao i iskorištavao da bi zasitio svoju pohotu ...“), te na kraju izvodi zaključak da je optuženi počinio radnje opisane u tački 3. izreke u odnosu na oštećenu N1. U narednom pasusu na str. 29. obrazloženja prvostepene presude sud se detaljno bavio pitanje pravne ocjene djela iz tačke 3. izreke, obrazlažući primjenu blanketnih propisa međunarodnog humanitarnog prava, svojstava optuženog i oštećene, te radnje izvršenja krivičnog djela. Na identičan način je prvostepeni sud postupio i u odnosu na djelo iz tačke 4. izreke prvostepene presude (str. 31-33 obrazloženja), slijedom čega su bez osnova suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog.

Nadalje, suprotno tvrdnji branitelja optuženog, okolnost da su određeni pasusi iz obrazloženja prvostepene presude identični u odnosu na tačke 3. i 4. izreke (branitelj tvrdi „doslovno iskopirani“), ne znači da prvostepeni sud nije izvršio savjesnu ocjenu dokaza, budući da se pasusi za koje branitelj tvrdi da su „doslovno iskopirani“ odnose na iznošenje standarda ocjene dokaza koje je sud primijenio i opis tehničkih uvjeta za ispitivanje svjedokinja sa mjerama zaštite iz druge prostorije (str. 28. drugi i treći pasus), što je identično u odnosu na obje svjedokinje, a ne na suštinsku ocjenu iskaza ovih svjedokinja. Iz tog razloga je prigovor izjavljen u navedenom pravcu bez osnova.

Branitelj u žalbi nadalje ukazuje na irelevantnost dokaza na koje se prvostepeni sud pozvao kod davanja odgovora na prigovor odbrane istaknut tokom glavnog pretresa da oružani sukob između pripadnika Armije Republike Bosne i Hercegovine (Armija RBiH) i Autonomne pokrajine Zapadne Bosne (NO APZB) nije postojao u vrijeme izvršenja krivičnih radnji iz tački 2., 3. i 4. izreke. S tim u vezi branitelj ističe da se odluke Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine (o proglašenju neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja) odnose na „Armiju BiH, Vojsku RS, a kasnije i HVO BiH“, između kojih strana je i zaključen Dejtonski mirovni sporazum, u kojem nije učestvovala NO APZB koja je „nestala 7. avgusta sa teritorije BiH pa je očigledno da država sa njima nije imala potrebu pregovarati o miru ...“, pri čemu iznosi i svoje viđenje sudbine pripadnika NO APZB nakon zauzimanja Velike Kladuše od strane pripadnika Armije RBiH. Iako je ovaj prigovor iznesen u okviru osporavanja prvostepene presude zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, suštinski se ukazuje na izostanak razloga u pogledu pomenute odlučne činjenice i s tim u vezi ukazuje na postojanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, u kom pravcu je ovaj sud i ispitao pobijanu presudu.

Iz obrazloženja prvostepene presude proizlazi da se prvostepeni sud, odgovarajući na prigovor branitelja istaknut na glavnom pretresu, uopćeno pozivao na Odluku o proglašenju neposredne ratne opasnosti od 08.04.1992. godine i Odluku o proglašenju ratnog stanja Predsjedništva RBiH od 20.07.1992. godine, te zaključio da 07.08.1995. godine nije datum prestanka sukoba između Armije RBiH i NO APZB, kako je to tvrdio branitelj optuženog, jer su se toga dana jedinice NO APZB samo povukle sa područja općine Velika Kladuša na područje općine Vojnić u Republici Hrvatskoj i nalazile se udaljene nekih 10-15 km od Velike Kladuše, gdje su se pridružile jedinicama Vojske SAO Krajine koje su bile pridružene Vojsci Republike Srpske, odakle su mogli stupati u sukob sa jedinicama Armije RBiH, pa je do prestanka oružanog sukoba došlo potpisivanjem mirovnog sporazuma, što nalazi nesporno utvrđenim na osnovu „iskaza svih saslušanih svjedoka“, te izvoda iz personalnih podataka i evidencija pripadnika 505. VMTBR. Međutim, kako prvostepeni sud u nastavku obrazloženja ne navodi koji su to iskazi svjedoka koji potvrđuju takav njegov zaključak, niti navodi šta su oni izjavili, ne konkretizuje isprave na koje se poziva, niti šta iz njih proizlazi, dok se na pomenute odluke Predsjedništva RBiH samo uopćeno poziva, ne dovodeći ni njih u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja, ovaj sud nalazi da je takvo obrazloženje posve paušalno. Slijedom navedenog osnovanim se pokazuje žalbeni prigovor branitelja optuženog da pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnoj činjenici – postojanju oružanog sukoba između Armije RBiH i NO APZB u vrijeme izvršenja djela iz tački 2., 3. i 4. izreke prvostepene presude, na koji način je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

S obzirom na navedeno, ovaj sud je djelimičnim uvažavanjem žalbe branitelja optuženog S.S., na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, ukinuo pobijanu presudu i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Kako je prvostepena presuda ukinuta zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u mogućnosti da razmotri preostale žalbene navode branitelja optuženog koji se tiču preostalih žalbenih osnova, žalbu kantonalne tužiteljice iz Bihaća koja je izjavljena zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji i žalbu punomoćnice oštećene R.M. zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti bitnu povredu odredaba krivičnog postupaka na koju je ukazano ovim rješenjem, preuzeti će ranije izvedene dokaze, a po potrebi izvesti i nove, pa će nakon brižljive i savjesne ocjene svih izvedenih dokaza donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Zapisničarka
Armina Kopic, s.r.

Predsjednik vijeća
Dragan Čorlija, s.r.